

וואו איז דאס יודישע רחמנות?

(צו דער זונטאג'דיגער אָלגעמיינער פערזאָנלונג פון „לינת הצדק“.)

נישט איינמאל שוין איז אונז אויס-געקומען אויף די שפאלטען פון אידישע צייטונג צו אַלגעמיינען די יודישע גע-זעלשאפט אין טשענסטאכאוו וועגען דער סכנה, וואס דאָרט דער היענער אַזוי וויכטיגער אינסטיטוציע — דעם „לינת הצדק“, אַז ער זאָל אונטערגעהן און פונדעסטוועגען האבען מיר, ליידער, אונזער ציעל נישט דערגרייכט. די יו-דישע געזעלשאפט, אונזערע כלל-טוער, פאַרטיי-ספעציע, האבען פערשטענדיג פאַר אַלערליי מחלוקת'ן, פאַר פאַרטיי-אישע שטיקלעך, אָבער נישט פאַר דעם, וואס איז אַזוי אונגעווער וויכטיג — פאַר'ן דערהאַלטען די אַזוי - נויטיגע אינסטיטוציע אין אונזער שטאָרט און איהר געבען די מעגליכקייט צו עקזיס-טירען.

קרוב 25 יאָהר עקזיסטירט דער לינת הצדק. טויזנטער אַרימע, דערשלאָגע-נע, קראַנקע יודען ווענדען זיך נאך הילף, די פערזאָנלונג ראַנגעלט זיך מיט די לעצטע כוחות און בעמיהט זיך די דאזיגע אומגליקליכע צו-הילף צו קומען. אָבער ווען די אינסטיטוציע אַליין איז קראַנק, ווען ביי איהר הא-בען זיך אויסגעלאָזט די לעצטע כוחות און קיינער בעמיהט זיך נישט איהר אַריינצוגעבען פריש בלוט, וועט זי דאך אויסגעהן און אַלס רעזולטאַט וועלען-הונדערטער יודען פערלירען די לעצט-נונג, אַז בעת אַ קראַנקהייט זאלען זיי זיך אפילו האבען צו וועמען צו ווען-דען נאך הילף.

קוקט מען אַדורך די בעריכטען ווע-גען דער טעטיגקייט פון „לינת הצדק“ אין פערלויף פון אַ רייה יאָהרען זעהט מען ווי נויטיג ס'איז די דאזיגע אינס-טיטוציע, וואס פאַר אַ בעדייטונג זי האט פאַר אונזער טשענסטאכאווער אַרימקייט, ווי אַזוי זי לינדערט מיט איהר מעדיצינישע הילף טויזנטער יודישע חולאים.

וואָס ערגער די צייט ווערט, אַלץ מער אומגליקליכע פענסטען ווענדען זיך צום „לינת הצדק“ נאך הילף; וואָס ערגער די צייט, אַלץ וועניגער הילף קאָן דער „לינת הצדק“ געבען. די אַמא-ליגע סובסידיעס, וועלכע דער „לינת הצדק“ האט געקומען פון מאגיסטראט אָדער קהלה אָפּגעבן אויפגעהערט און די אינסטיטוציע מוז זיך שטיצען אויף אייגענע כוחות. די יודישע געזעלשאפט איז אָפּער טויב צו די קעכעצן פון דער אַרימע קראַנקע, זיי אַרט נישט דער

מיטגלידער, ווי אויך אַלע ביי וועמען עס טריפט נאך אַ פינג פון מיטלייד, פון רחמנות-געפיהלען צו די אַרימע יודישע קראַנקע, זיך צו בעטלייגען אין דער אַלגעמיינער פערזאָנלונג פון „לינת הצדק“ און געפונען אַ מיטעל ווי אזוי דער אינסטיטוציע צו ערמעגלי-כען איהר עקזיסטענץ. כדי זי זאָל קא-נען ערפולען איהרע הייליגע און וויכ-יגע אויפגאבען.

וואו איז דאס יודישע רחמנות? צרות און ליידען צוליב טשענסטאָכאָווער לאַנדסלייט. איבערגעגעבען פון אברהם שטיינהארט.

מיר ערקלערט, אז דאס לעגאליזירען מיך קומט-אן זעהר שווער און מוז קאסטען פילע געלט. מיט איין וואָרט ער האט פערלאנגט, אז איך זאל מיר שאפען 5.000 פעזעס אויף דעם צוועק, אַנדערש וועל איך זיין געצווינגען צו-ריקצופאָהרען נאָך פוילען.

דאס אלעס האט ארויסגערופען ביי מיר דעם ערשטען חשד, אז עפס איז נישט אין אַרדנונג און צוזאמען מיט מייןע קרובים, וועלכע איך האב אין דער זעלבער שטאָרט, בין איך געגא-נען צום ה' ע. זיך מיט איהם אַדורכ-צושמועסען.

ה' ע. האט זיך עקשנות'דיג געהא-לטען ביי זיינס: אָדער 5 טויזנט פּע-זעס אָדער אַהיימפאָהרען. ער האט אפילו אויסגעדרוקט זיין „גוטוויילי-קייט“ מיר צו געבען געלט אויף הוי-צאות נאך פוילען. אויף מיין פראגע וואס וועט זיין מיט די מאשינען, האט ה' ע. אָנגעהויבען צו לאכען און מיר חוצפה'דיג געענטפערט, אַז די מאשי-נען זענען זיינע און ער האט א רעכט אויף זיי, ווייל ער האט מיר געגעבען צו עסען, טרינקען און צו שלאָפען.

איך בין געוואָרען געוואָלדיג אויפ-געבראכט צוליב דער דאזיגער העסלי-כער ערקלערונג פון ה' ע. און בין תיכף, צוזאמען מיט מייןע קרובים, אַוועק, כדי זיך צו בעראטען וואס ס'איז פעהאן צו טהון.

איך מוז נאך דאָ דערמאנען, אַז איידער ה' ע. האט מיר ערקלערט, אַז ער קען מיך נישט לעגאליזירען, האט ער פון מיר אַריינגעקומען די שולדיג-פון פאבריקס לאָקאַל, וועלכע כ'האָט שוין מער פאַר מייןע אויגען נישט אנגעזעהן. גלייכצייטיג האט ער מיר אויך געגעבען צו פערשטעהן, אַז כ'האב

שוין ביי איהם אין וואוינונג קיין אַרט נישט און כ'זאל זיך פערשאפען אַנ-צו-דערן פּלאַץ. שטעלט אייך פאַר ווי וואָלט איך אין אזא לאַגע אויסגעהערן, ווען כ'וואָלט דאָרט גראַד נישט געהאט קיין פאמיליע? איין מענטש אַליין אין אַ ווייטער מדינה, ארבייטען טאָר איך נישט און קיין גראַשען אין דער טאש פערמאָג איך נישט. מייןע קרובים זע-נען מיר אָבער געקומען צו-הילף און צום סוף זענען מיר אַוועק צו אייגעם פון די גרעסטע אַדוואָקאטען פון דער שטאָרט.

ווען איך האב דעם אַדוואָקאט פאַר-געשטעלט די מאַשינען-רעכנונגען, ווי אויך דעם קאנטראַקט פון פאבריקס-לאָקאַל און דערצעהלט, אַז ע. האט מיר צוגענומען די שליסלען און אַרויס-געפיהרט ערגיץ אַ טייל מאַשינען, האט מיר דער יוריסט ערקלערט, אַז קודם-כל מוז מען פעסטשטעלען אויב די מאַשינען זענען דאָ. ער האט מיר דע-רייבער געראטען צו מעלדען דער פא-ליציי, אַז אַזוי ווי ה' ע. וועלכער האט דאָן געוויילט אין קוראָרט קאָר-נאָוואָקא האט זיך ביי מיר געפאָרט די שליסלען פון דער פאבריק און איך האב אַ פערדאכט, דאס עס פעהלען מיר פערשידענע מאַשינען, לכן בעט איך, אַז מען זאָל מיר צוטיילען צוויי אַגענטען, כדי נאכצוקאָנטראָלירען דעם רעכענונגען פון דער פאבריק לויט מי-נע רעכנונגען; ערשט זאָן, אויב עס וועט ווירקליך עפס פעהלען, וועט דער אַדוואָקאט אַרויסטרעטען מיט'ן גאַנצען חומר-הדין.

איך האב טאַקיי אַזוי געטהון און בין גלייך געצוגען אין דער פאליציי, וואו מען איז מיין פילע נאכגעקומען און מיט 2 געהיים - אַגענטען דאָן גלייך אַוועק צו דער פאבריק, וועלכע האט זיך געפונען אין פאַרטער פון זעלבען הויז, וואו ה' ע. האט געהאט זיין איי-גענע פאבריק.

אָנגעקומען אויפ'ן אַרט האבען מיר געטראָפּען פרוי חוה ע. וועלכע האט אונז ערקלערט, אַז די שליסלען האט איהר מאָן, וועלכער איז אין צווישענ-צייט שוין צוריקגעקומען פון קאַרנא-וואָקא און אין אַ האַלבע שעה אַרום דאָ-ער אָנקומען. מיר האבען אַלדאָ צוגעוואָרט, נישט וויסענדיג, אַז אונטער דער צייט פערשטענדיגט זיך פרוי ע. מיט איהר מאָן פילעפאָניש.

(המשך קומט.)

די אַקציע פון קאָמיטעט פאַר יודישער מלאכה אין טשענסטאָכאָוו.

די אַקציע פון קאָמיטעט ביי אונז אין שטאָרט ווערט לעבנדיג פאַרטע-זעט. איבער הונדערט בעלי-מלאכות האבען זיך שוין רעגיסטרירט אין סעק-רעטאָריאַט פון האַנדווערקער-פאַראיין, וועמען ס'איז אָנפערטרוט געווארען די טעכנישע אַרבייט פון קאָמיטעט. דער קאָמיטעט האט שוין אונטערגענומען די געהעריגע שריט צו לעגאליזירען די רעגיסטראַטע ביי איהם וואָרשטאַטען. בכדי צו געקענען די האַנדווערקער, וועלכע האבען געפיהרט זייערע וואָר-שטאַטען שוין אין 1927, מיט דער אונ-בעדינגטער נויטונדדיגקייט צו לעגאלי-זירען זייערע ווארשטאַטען און אַרויס-צובעקומען האַנדווערקער-קאַרטען, אַר-דענט דער קאָמיטעט איין אַ מיטינג שבת, דעם 4-טען שערפיען האַלב 9 אָוועגד אין לאָקאַל פון האַנדווערקער-פאַראיין, אלעס 12.

א טרויער-אקאדעמיע און א אוכזה צום אַנדעק פון די געפאלענע אין תרפ"ט.

כדי צו בעהערען די געפאלענע בעת די אב-געשעהענישען אין ארץ-ישראל אין תרפ"ט, אָרדענט איין די ועדת קרן תל-חי אין טשענסטאכאוו א טרויער-אקאדעמיע, געווינדעט די דאזיגע קדו-שים.

די אקאדעמיע קומט פאַר זונטאָג, דעם 5 טען ד. ת. פונקטליך 9 אָוועגד אין האַנדווערקער-זאָל, אלעס 12. אין דער אַקאדעמיע וועט אנטטייל-נעמען א פארשטעהער פון ק. ת. ח. דירעקטאָריום אין ווארשא. איינגאנג פריי.

מאָרגען שבת קומט פאַר א אוכזה אין דער שטאָרט-שוהל, געווינדעט די געפאלענע העלדען פון די אב-געשעה-נישען אין א"י אין תרפ"ט.

פון „ברית-החיל“.

דער טערמין איבערצודעקלאַרירען זיך איז פערלענגערט געווארען ביז דעם 5 ד. ת. דאס איבערדעקלאַרירען ווי אויך איינשרייבונגען פון נייע מיט-גלידער ווערען ערלעדיגט אין סעקרע-טאָריאַט פון דער אָרגאַניזאַציע (אַלעס קאָשטשוסקי 16) יעדען טאָג פון 9 ביז 10 אָוועגד.

א דאָטינג אין „מכבי“.

מאָרגען שבת צו נאכטס 9 א זיגער אָוועגד קומט פאַר אין לאָקאַל פון מכבי א דאָטינג מיט פילע אַטראַקציעס.

ווא איז שוין אָנגעקומען אַ פסוק מיט אַ שטעקען, אַז אויב מען וועט נישט צושטעלען דעם בודזשעט ביז דאמאלס און דאמאלס, וועלען די דאָזערעס בע-שטאָפּט ווערען מיט כּן וכך זלאָטעס, אַזוי ווי דאס איז טאקיי אַמאָל געווען. לאַזן בלייבן נעמט מען דעם בודזשעט אויף איין קניה און מען שניידט איהם אויף דער שנעל צו. היי-יאהר, ווי מיר ווערען געוואויר, האט דער פרעזעס שוין צוגענומען אַ זיצונג פון דער פערזאָנלונג, כדי צו בעטראכטען דעם בודזשעט-פראָיעקט אויפ'ן 35-טען יאהר. נא, איז דאס נישט אַ גוטע טעמאַ אויף אַ פּעליעטאָן ווייזט זיך אבער אַרויס, אַז אונזערע דאָזערעס זענען נישט קיין פרייערס און איילען זיך נישט מיט אַדורכארייטען דעם פראָיעקט. אי-בעיהויפט די אַפּאָזיציע געפילט נישט, אַז מען זאָל שוין אָנהויבען בעטראכ-טען דעם בודזשעט, וויילען זיי נישט אַריינגעהן אין דער קאָמיסיע אויסצו-ארייטען דעם בודזשעט, זיי האבען צייט עס צו טהון אַזוי ווי אַלע מאָל. איז מיר ווידער די טעמאַ אַלס פעליע-טאָן קאַלע געווארען.

איך זאָל ווידער געהן אויסגעפונען אַנדערש טעמעס אין אַזאָ היק, בין איך נישט אימשטאַנד, איבערהויפט איצט, ווען ס'איז די אנגעקעס-צייט.

טא אדרבה, זייט איהר אַ בעל'ן און געפילט אויס אַ טעמאַ, סידען איהר וועט מסכים זיין מיט מיר און מאַכען אַ פעליעטאָן טאקיי פון דעם, וואס עס איז נישטאָ פון וואס צו שרייבען, ווייל ס'איז אונזערע-סעזאָן. דעריבער איז שוין פערשטענדליך פארוואס איך האב באַלד אין אָנהויב אויסגעשריבען דאס קעגיל -

אונגעקעס...

טיט זיך צו שפיעלען מיט אַ פעליע-טאָן.

בלייבט נאָר איבער די דאָנקבאַרע טעמע: היסטאָריאַרע, ווי אַזוי אדאָלף-חיה מאכט קונצען אויף דער וועלט-ארענע און איז אַ פעהלער דירעקטאָר פון זיין נייעס „צירק“, צו וועלכען די גאַנצע וועלט צושיינער קוקט זיך צו מיט אַ פערקאפּטען אַטעם. נאָר ווידער דאס „אייגענע - נבליה מטמא במגע ובמשא און געה און נעם אַזא דבר-אחר אויף אַ פעליעטאָן.

וועגען דער וועלט - מלחמה, וואס דאָרף לויט פערשידענע דיפּלאָמאַטישע נביאות'ן באַד אינגיכען אויסברעכען, קאָן איך אויך נישט שרייבען, ווייל בלויז וועגען געדאַנק בנוגע דער קי-נטיגער מלחמה הויבט זיך מיר אָן אין קאָפּ מיטען, איך דערפיהל דעם שטי-קענדען גאָ און ס'ווערט מיר פינסטער פאַר די אויגען; איז בעסער עס צו לאָזען צו-רוה, אַזוי ווי ס'שטעהט אין פסוק: דיה לצרה בשעתה...

בלייבט נישט קיין אַנדערש ברירה, נאָר זיך אומקעהרען צו דער איינצי-גער אונאויסשעפּפאַרער טעמאַ - די קהלה, וועגען וועלכער מען קאן מאַ-כען וואס איהר ווילט: לייט-אַרטיקלען, פיעסען מיט אַ דראַמאַטישען, טאָג-שע, קאמישען אינהאַלט און ס'וועט נאָר בלייבען אויף פעליעטאָנען אויף אַ גאַנץ יאהר מיט אַ רעשט אויפ'ן אנדערן יאהר. אָבער אויך דאסמאל האב איך אויפ'ן דאָזיגען „פעלד“ נישט געפונען קיין טעמאַ און דאס מהאי טעמאַ: ממכה שנים זענען מיר גע-וואוינט, אַז דעם בודזשעט פאַר'ן קי-נטיגער יאהר זאל מען אָנהויבען אויס-ארייטען בעת דער חלף ליגט שוין אויפ'ן האַלד, ווען פון דער טאָראָסט-

ניג. ווי אַזוי דאס איז געשעהן זענט איהר ניגערדיג - וועל איך אייך דע-צעלען. דאס מנין געפינט זיך אויף אַ בוידעם און אַ פענסטערל פיהרט צום דאָך, האָבען די בעלי-בתים מסתמא אַריינגעשטיקט עמיצען דורכ'ן דאָך און האבען פערקלאָפּט די טהיר מיט נע-געל. פאַרוואס דאס איז פאַרגעקומען דאָק פרייטאג צו נאכטס איז מסתמא די בעל-הבתים סור. הקיצור, אַז עס איז פערשלאָסען, איז דאך פערפאַלען. הא-בען זיך אבער געפונען עטליכע מת-פללים, וועלכע זענען אַריינגעפאלען אין כעס און האבען אויסגעבראַכען די טהיר (אויך אין שבת), זיך אַוועקגע-שטעלט דאָווענען און מיט גרויס כונה געזאָגט: ושמרו בני ישראל את השבת. אפער וואָלט דאס געווען אַ טעמאַ פאַר אַ פעליעטאָן, אַזוי מייןט איהר, זאָג איך אייך: לא, ווארום ווען מען זאָל פון אַוועלכע „קליינגיגקייטען“ מאַ-כען פעליעטאָנען, וואָלט קיין פאַפיר נישט געסטייטעט.

נא, און אפער וועגען „לינת הצדק“, וועלכער מאכט זונטאָג די אַלגעמיינע פערזאָנלונג קאן מען מאַכען אַ פעליע-טאָן, דערפאַר ווייל אונזערע יודען, וועלכע זענען אַזוי טעטיג ביי די פאַרטיי-קאָמפּען, זענען אבער טויב און בלינד צו אַזא וויכטיגער אינסטיטוציע, ווי עס איז דער „לינת הצדק“. אין פלוג גענומען איז עס אַזא זעהר דאַנק-באַרע טעמאַ פאַר אַ פעליעטאָן, נאָר צוקענדיג זיך יעדען טאָג, ווי צעהנ-דלינגער און הונדערטער קראַנקע, צו-בראכענע הימפּלאָזע מענשען, קומען צום „לינת הצדק“ נאך דאָקטוירים און רפואות און דער „לינת הצדק“ ביי זיין בעסטען ווילען קאן נישט אַלעמען צו הילף קומען, פערנעהט דער אַפּע-

קליינער פעליעטאָן. אונזערקעס...

כענדיג דאס צום פאַרצייטשען מבור, וועלכער האט אַראָנגעשווענקט אַלדאָס ביזן פון דער וועלט, נאָר געה מאַך פון אַזא טראַגישער געשעהעניש אַ כע-ליעטאָן צום לאַכען.

בית-המדרש. אַ נישט-קשה'דיגע טעמע. אינדערציט, ווען עס קומען פאַר עקסמיסעס, צעהנדינגער און הונדערטער מענשען ווערען אַרויסגע-וואָרפען אויף דער גאַס, פערגינט זיך גאָר קהל צו בויען אַ בית המדרש. נא, אַ גוטע טעמאַ? נעמט מען אבער אין אַכט, אַז די, וועלכע בויען דאס בית-המדרש, מיוען שווער אַרבייטען, ביז זיי בעקומען געלט און מאַטעריאַלען, איז עס דאך ווידער אַ גרויסע טראַגע-דיע, האָב איך נישט קיין האַרץ צו מאַכען דערפון אַ פעליעטאָן. אפער שפעטער, אַז די חברה-לייט וועלען זיך פאַרט דורכשלאָגען און וועלען אויפ-שטעלען בשלום דאס בית המדרש, ווע-לען מיר זיך מיט זיי נאך מתעסק זיין. דאָן איז געשעהן פאַלגענדער פאַקט: דאס מנין „לומדי תורה“ (בערעק יאָסעלעוויטש 1) איז מסתמא שולדיג דירה-געלט (זיי האבען שוין אַזא טבע שולדיג צו בלייבען...), פונדעסטוועגען זענען די מתפללים געקומען פרייטאָג-א-נאכטס צום דאָווענען, אָפּגעזינגען לכה דודי און אַהיימגעגאַנגען קידוש מאַכען. וויה ממחרת-צומאָרגענס שבת אינדערפריה, ווען די גבאים מיט די מתפללים זענען געקומען צום דאָווענען והדלת סגור ומסוגר - די טהיר איז פערקלאָפּט מיט גרויסע נעגלע, אָבער נישט פון דרייסען, נאָר פון אינעוויי-

האָב איך בעשלאָסען פאַרצולעגען אַלע טעמעס, וועלכע באַמפלען זיך מיר אין מת, פאַר די לעזער און זאָלען זיי מיר אַנעצה געבען. אין וועלכער מען קאן זיך אָנכאַפען.

נעמען מיר כסדר: פערפלייצונג. אַ רייה שטערט פון פוילען זענען פערפלייצט געווארען פון וואָסער. דאכט זיך אַ גרויסע וויכ-טיגע טעמע, וואס מען וואָלט געקאנט אויסנוצען פאַר אַ פעליעטאָן, פערגליי-

נייע יידען

פרייע און געזונטגענע יידישקייט.

פון ש. ניגער.

געווען צייטען, ווען מען האט אונז געוויס צו שמד'ן זיך און צו ווערן אויס יודען, זענען א סך פון אונז גע- ווארען גוים. "נייע קריסטען", ווי זיי האבען געהייסען, אדער מאַראַנען, אנו- סים, ווי מיר האָבען זיי גערופען. איצט איז געקומען א צייט, ווען מען צווינגט די, וועלכע זענען אַוועק פון אונז צו ווערן צוריק יודען. און עס ווייזט זיך ביי אונז אַלץ מעהר און מעהר אַזעלכע, וואס מען וואָלט זיי געקאנט אַרופען מיט'ן נאמען "נייע יודען"...

דאס זענען אַנאָס און פערקעהרט. דאס זענען פערקרייטע מענטשן, וועלכע ווערן געזונטגענע צו זיין יידישע נאַציאָנאַליסטען, ציוניסטען, טעריטאָריאַליסטען, יידישע קולטוריס- טען.

קוקט זיך צו צו אונזערע בעוועגונ- גען, בעטראכט אונזערע אידעאָלאָגיעס, וועט איהר זעהן, אַז וואס מעהר נאַצי- יאָנאַליסטיש זיי זענען, אַלץ מעהר צי- הען זיי אַז צו זיך, לעצטענס, מענטשן פון דרויסען, יודען פערפערמטע, דער- ווייטערטע, אַזעלכע, וואס האבען קיי- נעם אַלץ נישט געוואלט זיי אָנגעמען מיט דעם גוטען ווילען.

האבען די דייטשע יודען עפס א סך געהאַלטען פון וועלטליכען יידישען קולטור-לעבען? פון א יידיש טעאָטע? פון אייגענע יידישע שולען? איצט הא- בען זיי געשאפן - א ברירה האבען זיי געהאט זיי האבען געמוזט נעבן, שאפן א יידישען, "קולטור-בונד" מיט יידישע שולען, מיט א בעזונדער טע- אָטער פאַר זיך אַליין. און טאַמער הא- בען זיי זיך פערגינגען אויפצופיהרן אין זייערע טעאָטערע נישט קיין יודי- שע זאַכען, פערגינגט עס זיי נישט ד"ר געבעלס און די פרעסע, וועלכע ער קאנטראָלירט, פערלאנגט, אַז מען זאָל דעם יידישען קולטור-בונד פערוועהרען צו שפיעלען, "די טעאָטער - שטיק פון געטע און אַנדערע אַרשע דראַמאַטור- גען, ווי אויך צו אראנזשירען לעקציעס ווערען אַרשע דראַמאַטורגען". די יי- דען קאנען נאך אַריינטייטשען אין גע- טהען, "יידישע" געדאַנקען און - וואס עס איז נאך ערגער - זיי קאנען אַמאָל אבזייערען דעם עולם פון "אַרשען" טע- אָטער, וועלכער איז געווארן לאַנג- ווייליג און נודנע, יונט מען האט פער- יאָגט פון איהם אַלע, נישט - אַרשע" יאָנסטלער, און נישט נאר צו דראַמאַס פונ'ם יידישען לעבען, נעשריבען פון יידישע דיכטער, וועלען די יידישע אַק- טירערן אין דייטשלאַנד זיך מוזן ווענדען. די יודען וועלען זיך בכלל מוזן אומקעהרן דאָרט צו יידישען קולטור, צי זיי וועלען זיין צופרידען דערפון אדער נישט.

די נאַצי - בלעמ'ס זענען געקומען אונז שולען און - זיי "בענשען" די יידישע קולטור, איז אַן-און-וועה צו זייער "בענשען" און אַן-און-וועה

יידישע דערפער פון דייטשע יודען אין פראַנקרייך. די יידישע לאַנדווירטשאַפּט- ליכע בעוועגונג אין אמעריקא לעבט אויף.

דער עיקר איז נישט, וואָס "מיר" ווילען, נאָר - וואָס זיי ווילען נישט, זיי די איוואנס בלאַזען שופר... און דאָס איז, דוכט זיך מיר, נישט קיין נייע זאך אין דער יידישער גע- שיכטע. זי איז אַלעמאַל אומעטום, גע- מאכט" געוואָרען נישט פון דעם ביסעל "פרייוויליגע" יודען, נאָר פון דער מא- סע, געזונטגענע יודען.

די, וואָס האָבען געוואָלט זיין יו- דען, זענען אַלע מאָל געווען ביי אונז א מינדערהייט, אַנאַקטיווע, אַבער אַ- אונבעהאַלפּענע מינדערהייט. געבויט די יידישע וועלט האָבען די געזונט- גענע, נישט די פרייוויליגע יודען.

די נאַנצע יידישע געשיכטע איז אַ געשיכטע אַנאָס, נישט פון גווישע אַנאָס (יענע זע- נען טיעף אין האַרצען און טיעף אין די קעלערן געווען יודען, - און פריי- וויליגע יודען), נאָר פון יענע אַנאָס און פערקעהרט, וועגן וועלכע דאָ רעדט זיך.

זיי זענען נישט קיין פראַדוקט פון גלות. ניין, זיי האָבען פערנומען אַ אַרט אויבערנאָן אין אַרץ-ישראל, ווען מיר האָבען געהאַט אַ אייגענע מלוכה. שוין דאָן און דאָרט האָבען מיר נישט געוואָלט זיין קיין יודען. און די נביאים האָבען אונז געמוזט בעוואָרענען, אַ- שרעקען, אַז אויב מיר וועלען נישט זיין גוט און פרום, וועט גאָט אויף אונז אַנשיקען די פלישתיים, אשור, מצרים...

די נביאים האָבען אַזוי ווי נביאות געזאָגט, אַז די מורא פאַר די פלישתיים וועט זיין דער כּוֹח, וואָס וועט מאַסען אַז יודען זאָלען נישט מורא האָבען צו זיין יודען.

די נביאות איז שוין לאַנג מקיים געוואָרען, אַבער קיינמאָל איז איהר פערוויקליכונג נישט געווען אַזוי קלאַר, אַזוי טראַגיש קלאַר, ווי אין אונזערע טעג.

וואו נאָר מיר קעהרען זיך און וועג- דען זיך זעהען מיר, אַנשטאָט אונזער אייגענער נאַציאָנאַלער זעלבסטבעשטי- מונג, - די בעשטימונג פון די, וועל- כע האָסען אונז, און זייער האָס, נישט אונזער ליבע איז די טרייב-קראפט פון אונזער לעבען. זייער אַבשטויסען אונז פון זיך איז דאָס, וואָס שטופט אונז - צו זיך אַליין, מיט זייער צו- שמעטערונג אַרבייט הויבט זיך אָן אונזער בויהאונג.

וועט עס אַלע מאָל אַזוי זיין? וועלען יודען אַלע מאָל דאַרפן וואַרטען אויף "נייע" יודען? וועלען מיר אַלע מאָל לאָזען וואַלגען זיך אויף דער ערד, וואָס אונז איז טייער, ביז די פערשטוי- סענע זיין, די פערלירערע שבתים וועלען קומען און עס אויפהויבען מיט זייערע אַבגעוואוינטע, נאָך נישט אַ- געווארעמטע הענד? וועט עס אייביג אַזוי זיין?

פרייע. עס איז שווער זיך אַריינצוואַר- פּען מיט איין מאָל אין דעם הוי-הא פון דער שטאַט. עס נאָנט אין האַר- צען אַ בענקעניש נאכ'ן דאָרף, נאך דער רהיגקייט און דעריבער וועל איך מיר דערלויבען נאך אַביסעל אייך דער- צעהלען פון דעם גו-עדן התחתון, פון וועלכען איך בין צוריקגעקומען און זאָל דאס זיין דער איבערגאַנג צו דער שטאַטישער אַרבייט.

דאס אַרטיקל פון ערשטען געברויך.

ס'איז אַפילו שווער צו גלויבען, ס'איז אַבער פאַר אַ פאַקט, אַז אויף דער דאָטשע איז דאס אַרטיקל פון ערשטען געברויך - רייזנאליי. ווער שמועסט וועגען די, וועלכע בעזוכען אַ פּענסיאָנאַט, זיי קאנען זיך אָהן דעם דערמאנען "מאכל" זיכער נישט בע- געהן.

מען דערצעהלט, למשל, אַז אין קא- מינסק, וואו עס זענען פּערהאַן מעה- רערע פּענסיאָנאַטען, האט זיך גע- עפענט אַ ספּעציעל געוועלכע מיט רי- צינאליי-מדריקאמענטען, פערשטענדליך, אַז דער אייגענטימער האט אַרויסגענו-



Nowe, rdzenne, najłagodniejsze mydło! Białe, jak śnieg. Mydło do wszelkiego domowego użytku, nawet do mycia ciała i rąk. Jego obfitość, biała piana nadaje wszystkiemu, do czego jest użyte, — bieleźnie, kolorowym i delikatnym materiałom — cudowną świeżość i czystość.

MYDŁO SCHICHT „BIAŁY JELEŃ”

ווי אַזוי די יאַפּאַנעזישע פּעוּפּלייזען די וועלט.

פון ז. האַפער, היינ.

וועלט, האבען זיי פאַטאַגראַפירט און זיי פערשפרייטען דיוועלבע ביכער אַזוי ביליג, אַז דער פערלאַנג גופא מוז דער- פאַר פערלאַנגען צעהן מאָל אַזוי פיעל. עלעקטרישע לעמפלעך ווערען פער- קויפט מיט איין אַמעריקאַנישען סענט אַ שטיק, בשעת אַלע פאַבריקען אין דער גאַנצער וועלט קענען דיוועלבע לעמפלעך, נישט פערקויפן אונטער 15 אַמעריקאַנישע סענט אַ שטיק.

גומי-מענטעל פערקויפן זיי פאַר הערערע אַדער דאמערן צו 50 אַמערי- קאַנישע סענט, בשעת אַנדערע פאַברי- קען קענען מאַנטלען אויס דעמזעלבען שטאָף נישט פערקויפן אונטער 3 ביז 4 דאָלאַר.

זיידענצייג פערקויפן זיי שוין מיט 20 אַמעריקאַנישע סענט ביליגער דעם מעטער. גרויסע ליאַנער זיידענפאַבר- קען קענען דעם שטאָף אין דער זעל- בער קוואַליטעט נישט ליפערן אונטער 1 דאָלאַר.

צייהן בעישטלעך קאסטען לערך 3 סענט דאס טיץ. דיוועלבע קוואַליטעט קאסט ערגיץ אַנדערש לכל הפחות צעהן מאָל אַזוי פיעל.

אַזוי פערשפרייטען זיי איין אַרטיקל נאכ'ן אַנדערן אַזוי ביליג, אַז די סוח- רישע וועלט מאַכט אַ געשריי איבער דער קאטאָסטראַפּע, וואס דראַהט דער גאַנצער וועלט-ווירטשאַפּט פון די יא- פּאַנטישקעס, וואס האבען צעהנער יא- רען ביי אונז אויסשפאַנירט אַלץ ווי אַזוי מיר מאַכען עס, בכדי יעצט איי- ראַפּא אַרומשטאַלען צו ראינירען און צו דערשטיקען.

צעהנדלינגער יאהרען זענען אַריבער, זייט אייראָפּא איז פלוצים פערפלייצט געווארען פון טויענדער און טויענ- דער יאַפּאַנעזישקעס, אַלע מיט'ן צוקער- זיסען שמייעלע אַפּוּפּ פנים. אין אַלע גרויסע אייראָפּעאישע שטעט זענען זיי געווען צו זעהען אויף שריט און טריט און קיינער האט נישט געוואוסט, צו וואס זיי זענען איינגעטליך געקו- מען, וואס זיי טהון און וואס זיי ווי- לען. ס'האט געהייסען: זיי שטודירען. אַבער וואס זיי שטודירען האט קיינער נישט געוואוסט און קיינער האט זיי אויך נישט ערנסט גענומען. מ'האט זיי געהאַלטען פאַר מינדערווערטטיג.

ערשט איצט ווערט מען געוואויר וואס זיי האבען געטון. זיי האבען שפאַנירט אין אַלע אייראָפּעאישע אינ- דוסטריען, האבען זיך אַריינגעשטופט אומעטום און אַרויסגעקומען וואס זיי האבען געוואלט און ביי זיך אין דער היים, האבען זיי דערנאך לאַנגזאַם אַ- געהויבען אויסצואַרבייטען אַלץ, וואס זיי האבען געזעהן אין דער אייראָפּע- אישער וועלט.

און אַזוי ווי די יאַפּאַנער האבען נישט קיין שום בעדערפנישען, נישט קיין קולטורעלע און נישט וועגען עסען, מאַכען זיי די אַלע אונזערע אינדו- סטריע-פּאַס כמעט אוממיסט. און זיי פערשפרייטען אַלע אַרטיקלען אַזוי בי- ליג, אַז די גאַנצע וועלט שטעהט און ווייסט זיך נישט צו געבען קיין צעה. ס'איז נענג, ווען מיר וועלען ברענגען עטליכע מיליטע: די טייערסטע ביכער פון דער וועלט- ליטעראַטור אין אַלע לשונות פון דער

טרויען זיי נישט די היימישע געוויי- טער און וועגען זיך דעריבער אין כּוּשאַנסטאָו נאכאמאָל.

דער באַהן-בעאַמטער אויף דער סטאַ- ציע ווייסט שוין דערפון און ווען ער זעהט אַ פאַר לייענטישקעס געהט ער גלייך צו צו דער וואַג און הייסט זיי אַרויפקריכען. באלד זאגט ער אַרויס דעם פּסק-דיין: 75 קילאָ, 68 קילאָ א. ו. ו. די פּענסיאָנאַטנישקעס רעכענען באלד איבער וויפיעל קילאָ זיי האבען צוגענומען, וויפיעל געלד זיי האבען דערפאַר בעצאהלט און וויפיעל עס מאַכט זיי אַלזאָ אויס אַ דעקאַ...

א זאַבאָוע אין דאָרף...

די גרעסטע פערוויילונג, וואס די דאַרפישע איינוואוינער קאנען זיך פאַר- שטעלען, זענען די טאַנץ - אַווענדען, וואס קומען געוועהנליך פאַר אין ווא- טאג.

אין כּוּשאַנסטאָווער פייערלעשער-וואָל ווערט איינגעפאַרדענט אַ זאַבאָוע" מיט סערפּענטינ, קאַנפּעטי און מען טאַנצט אונטער די קלאַנגען פון אַ דאַרפישער מוזיק.

אויף דעהר "זאַבאָוע" פערזאָמעלט

וואָס געהערט, וואָס געזעהן.

צוריק צו דער אַרבייט.

נאך אַ קלענערער הפסקה שטעל איך זיך צוריק צו דער אַרבייט צו פערצי- כענען אַלץ, וואס מען הערט און מען זעהט אין שטאַט, שרייבען וועגען אַלע קלייניגקייטען, וואס געשעהען אין אונזער געזעלשאַפּטליכען לעבען.

נאָס איז מיין עדות, אַז איך טהו עס מיט אַ שווער געמיט, ווארום וואס האט מיר געפאַהלעט אין דאָרף צווישען וואָלד אין פּעל, גאָזען און בויער, וואו דו האָסט געקאנט צוזאַמען מיט זיי פריי און אַפּען אַטעמען, זיין עהר- לייך און אַפּענהערציג; אין דער שטאַט אַבער מוזט זיך אַנטהן די מאַסקע און שפּילען אַ קאַמפּעדיע, טאַנצען אַזוי ווי מען שפּילעט דיר...

אַז ס'איז אבער קיין אַנדערע ברירה נישט; אַז דער בעשטימטער אורלוּב האט זיך געפונדען, העלפט נישט קיין התנצלות, מוז מען בעצאָהלען דעם פּענסיאָנאַטניק די פאַר גראַשע, נעמען די "מאַנאַטקעס" און היידען אין שטאַט

און אַט בין איך דאָ.

אינדערהיים, ד. ה. אין רעדאַקציע האב איך געטראָפּען אַ נייעס, דהיינו: מיר האבען בעקומען שותפים, די וויע- לונער חברים האבען זיך משתתף גע- ווען מיט אונזער רעדאַקציע, אַזוי, אַז אונזער צייטונג איז בערייכערט געווא- רען מיט די ידיעות פון אַ גרויסער שטאַט - וויעלען און די ידיעות-גע- בער זענען די אַנגעזעהענסטע געזעל- שאַפּטליכע טהוער פון זייער שטאַט.

בעגייס איך טאַקי פון גאַנצען האַר- צען אונזערע נייע מיטאַרבייטער און זאָל מען האַפּען, אַז אויך אונזערע לעזער וועלען פון דעם נייעס זיין זעהר צופרידען.

איך בין נאָר וואס געקומען און שוין שטעהט מיר פאַר אַ גרויסע אויפגאַבע: ווייטער זיך איינשפאַנען אין וואָס און שלעפּען איהם אַזוי אַ גאַנץ יאהר. ווארט אבער נאך אַ מינוט, דער- לויבט מיר נאָך צו מאַכען אַנאַטעס-

די ווירקונג פון דער סביבה אויף די גייסטיגע

ירושלם-אייגענשאפטען.

עס זאל נישט אַפּשטעלן פון שענסטען און בעסטען, וואס די מאָדערנע וועלט האט געשאפן.

די דאזיגע אינסעליגענע האט אבער נישט פערשטאנען, אז צום פאָלק דאָרף מען ציגעהן מיט ליעבע, פאַרזיכטיג-קייט, מיט רחמנות דאָרף מען היילען זיינע וואונדערן און עץ-פירוב דאָרף מען מעהר אַפּלערענען פון איהם, ווי איהם צו לערנען.

וואָלטען ביידע צוויי דאָס פערשטאנען, וואָלטען מיר, מעגליך, דורכגעלעבט א פרידליכע עוואָלוציע און עס וואָלט געשאפן געווארען דער בעסטער סינסען פון א שעה יודיש לעבען, די פאַרשטעהער אבער, דאס עלטערע דור, האט זיך אַריינגעצוימט און פערבליבען אין א פערגליווערונגס-פראָצעס.

די אינסעליגענע האט, אנשטאט מיט רחמנות צו היילען די וואונדערן פונם פאָלק-וויצען געשאפן.

דאס פאָלק האט זיך אָנגעהויבען צו בעציהען מיט אונצוטריוו צו זיין אינ-טעליגענץ, איינציטיג אויך אויפגע-הערט צו שטעלן און עהרען די גע-טרייע טראַדיציע היטערס, וועלכע הא-

בען א דאנק זייער פערלירענקייט נישט געקאנט שאפן עפס פאָזיט-וועס און מאַכטלאָז געבליבען; מגדל געווען א דור, וועלכעס דאס איינציגע גוטע, וואס ער פערמאָנט אין זיך איז: דער צער אויף דעם, וואס ער איז פערזימל'ט געווארען פון זיין גאָט.

טרויעריג איז יעצט דאס האַרץ פון די יודישע עלטערן צוקוקענדיג, ווי די גייסטיגע ירושה אייגענשאפטען געהען נישט גראַדלינג איבער פון זיי צו זייערע קינדער.

אין דער יעצטיגער בין השמשות-צייט פונם יודישען פאָלק ווערט די גייסטיגע ירושה, דער הבל-הנחלה, פולשטענדיג איבערגעריסען; די יוגענד אונזערע שניידט איבער אינגאנצען די פערסן, וואס פערבונדען מיט'ן עבר.

פון טאָג-צו-טאָג ווערען די קינדער אינאָם מעהר פערפערמירט, די פאָטערלי-כע השפעה האָט לחלוטין אויפגעהערט טעטיג צו זיין אויף די קינדער. די תוכחה קלייבט פון „וורעתם לרעך וזעכם" ווערט ביי אונז מוקים. די פרעמדע שערליכע סביבה אדער סביבות, פער-סמ'ען אונזער דור, אמת, זיי ווערען געבילדעט, אייראָפּעאזיזירט, לעבען זיך אויס קולטורעל, אָבער די ירושה-איי-געשאפטען, דער גייסטיגער שלשלת-היוחסין, ווערט ליידער איבערגעריסען. שרעקליך איז דער מצב פונם יונגען דור, עס ווערט אַוועקגעריסען דאס בעסטע פון דער יודישער אומה. די פערשידענע פארטייאישע נביאי-

צי איז עס מעגליך? ... *

צי איז אין יעצטיגען מאָמענט מען לייך א שלום אין דער ציוניסטישער אַרגאָניזאציע?

דאס איז א פראָגע, וועלכע ענבערט דעם מה פון יעדען איינציגען ציוניסט, אָהן אונטערשייד פון אַלטען אָדער יונ-גען, ריכטונג אָדער שאַטירונג.

און לאַמיר, רבותי, די דאָזיגע פרא-גע נישט אַוועקמאָכן מיט דער האַנד. עס איז איינס פון די אָנגעוועהטעסטע פראָבלעמען אין יעצטיגען מאָמענט. ווען פון איין זייט האט דער אַנטיסעמי-טיזם ברייט פערשפרייט זיינע שוואַר-צע פליגלען און פון דער צווייטער זייט - די מוראדיגע ערפאָלגונגען פון דער מאַנדאטאָר-מאַכט, איז קלאַר, אז עס מוז געשאפן ווערען דער איי-הייט-פראָנט אין דער ציוניסטישער מחנה, כדי געמיינזאָם צונישט-צו-מא-כען אַט די אַלע שטערונגען.

דער ציוניזם איז היינט נישט מעהר קיין לוקסוס, אויף וועלכען עס קענען זיך ערלויבען געצעהלטע יחידים. היינט איז דער ציוניזם געווארען אַנאָלגע-מיינע עקזיסטענץ-פראָגע. דאס יודישע פאָלק לעכצט היינט נאָך ארץ-ישראל, וואס איז דער איינציגער אויסוועג פאר די אין אַרימקייט און אין נויט-לעבען. דע יודישע מאָסע.

נאָך קיינמאָל איז די עקאָנאָמישע לאַגע פון אונזער פאָלק נישט געווען אַזוי שרעקליך, ווי היינט. מיר וועלען זיכער נישט מגום זיין, זאָגענדיג, אז מיליאָנען יודען לעכצען פשוט נאָך א שטיקלע טריקען ברויט און דער איי-ציגער אויסוועג פאר די דאָזיגע ליי-דענדע איז נאָך ארץ ישראל.

וועלענדיג ערפילען אַט די צוויי מי-סיעס: אַרויסשליפען דאס יודישע פאָלק פון דער גרויסער דחקות און דערהוי- (י) אויפ'ן גרונד פון פרייער דיסקוסיע.

די תורה-טרייע ווידער האבען זיך גענומען צו פאָליטיק-טרייבען און ער-ציהען אויך זייער יונגען דור מיט פארטייאישע פראָבלעמען.

נעמענדיג דאס אויבענדערמאנטע אין פערטאָכט, דאָרף געשאפן ווערען דער ריכטיגער וועג פון פערזאָנליכע צווי-שען אַלע יודישע פארטייען, עס דאָרף געשאפן ווערען די געמיינזאָמע שפראַך פון פערשטעהן זיך איינער דעם אַנ-דערן; מען מוז אַבוואַרפן אַלע מצטא-דען פון אַמפערן, זיילען און מבזה זיין איינער דעם אַנדערן.

דער יונגער דור איז זיכער אַ גוט מאַטעריאַל; דער יודישער המון איז געוויס נישט ערגער, נור די פיהרער בלאַנדזשען, ווי דער נביא דריקט זיך אויס: „מאשריך מתעים". דאָ ליגט די הויפט-סבה פונם אומליק, וואס שוועבט אויפ'ן נייעם אונטערוואַקסענדיגן דור.

(סוף קומט).

מיט פערך אַ האַלב יאָהר צוריק, ווען אין ווארשא איז גערופען געווא-רען אַ שלום - פערזאָנליכע פון אַלע פארטייען, האבען מיר, טראץ דעם געוואָרפנעם בלוט - בלבול אין דער דאזיגער קאָנפערענץ זיך דאָך בעטלי-ליגט, אַוועקשטעלענדיג אויך אין אַ זייט די מעשים תעלועזים פון שלאָגען ביחורים אין ארץ-ישראל, פון צויליגשט אונזערס אַ צירף אין חדרה, פון אַראַב-טרייבען אונז פון די אַרבייטס-פלעצער אין א"י. ווער האט דאָמאלס די בע-ראַטונג צושטערט, אויב נישט די לינ-קע מיט'ן „על המשמר"?

מיט 3 וואָכען צוריק איז אין וואר-שא צונויפגערופען געווארען אַ קאָנפ-ערענץ פון אַלע פארטייען, כדי צו שאַ-פען אין פוילען די אַלגעמיינ-יודישע רעפערענטאָנץ. אונזער פאָרשטעהער ה' יוסף קלאַרמאַן האט אַנגעגעבען אַ קירצע ערקלערונג, אז הגם מיר ווע-רען שיקאָנירט, הגם די לינקע האבען אינספירירט אַ בלוט-בלבול און ווילען פיהרען סטאַווסקין צו דער תליה - בעטייליגען מיר זיך פאַרט אין דער קאָנפערענץ, ווייל דאס איז אַ כלי-ישראל-פראַגע. און וואס איז געשעהן צום סוף פון דער אַזוי-וויכטיגער בע-ראַטונג? דער „על המשמר" האט זי פערלאָזען און דער נאציאָנאַל-ראַט איז נישט געשאפן געווארען.

אַזאָ, ווער זענען די צושטערער פון שלום?

די ראהמען פון אַ צייטונגס אַרטיקלע-ערלויבען נישט צו ברענגען די פצוונ-דערע פאָקטען, אָבער אויף איין דער-דריקענדיגן פאָל מוז איך זיך אַפּשטע-לען, ווייל ער האט פאָטירט ערשט די טעג אין אונזער טשענסטאכאוו:

און נעמליך:

פאַרמאָנטען האט אין זיין „רעפער-ראַט" וועגען דער יעצטיגער לאַגע אין ציוניזם אַ רעדנער פון דער „ליגע" זיך ערלויבט צו זאגען פאַר דער עפענ-טליכקייט, אז סטאַווסקי און ראָזענ-בלאַט זענען די מערדער פון ארלאַא-ראָוו, אין דער צייט, ווען דאס גע-ריכט האט זיי ביידע פרייגעשפראַכען, ווען דאס פאָלק גלויבט אין סטאַווסקי'ס אונשולד, קומט מען און מען זייער ווידער שואה אלס, מאַכט מען עהרליכע, אונשולדיגע יונגעלייט פאַר מערדער א. ז. וו.

אין אַזאַ אַטמאָספערע איז אַ שלום אין די ציוניסטישע רייהען אונגעבליך. אויב מיר האבען זיך נאָך ביז היינט גענוצט צום טיש מיט דער מפא"י איז עס אויף ווייטער אויסגעשלאָסען. מיט קיין בלבול-מאָכער און צושטערענדיג עלעמענטען איז אונגעבליך צו זיצען ביי איין טיש.

אויב עס איז יא פעהלען אַ רייד וועגען שלום, איז עס נאָר מעגליך ווען אַלע וועלען זיך אַברוקען פון דער הע-צערשער און צושטערענדיג מפא"י, ווען מען וועט זיי לאָזען אינגאנצען פון דרויסען.

ווייל מען אַ שלום, מוז מען די קרי-גערישע עלעמענטען בעזייטיגען!

ריג יונגעל, וועלכער האט געשפילט אויפ'ן באָס.

אַט דער דאָזיגער „סימפאָנישער" אַרקעסטער האט געגעבען דעם אמת'ן „קאָנצערט". און נישט בלויז אין זאָל האבען זיי אויסגעהירט זייער מיסע, נאר שפעטער בעת מען האט געדאַרמט האבען אויף דער ביהנע מוזיק, כדי אַפּצושפילען די חתן - בלה פאַר דער חופה, איז דערלעבע מוזיק אַרויף אויף דער צענע, וואס ס'האט אַרויסגער-פון גרויס היימערקייט ביים עולם. ווי איך האב זיך שפעטער דער-וואוסט איז דאס אַ פאַמיליען-אַרקעס-טער. דער אַלטער איז דער זיידע, דער מיטעלער-א זון און דער קליי-נער-אַנייניקעל.

דאס איז געווען די איינציגע „אַט-ראַקציע" פון דער גאַנצער קליינסטע-טעלידנער פאַרשטעלונג. ווייגער האָב 2, ווען ס'האט זיך געענדיגט דער דריטער אַקט (די פיע-סע האט 4 אַקטען און ווי מיר האבען זיך שפעטער דערוואוסט, האט זיך די פאַרשטעלונג געענדיגט 3 אַ ווייגער-ביינאַכט, ווען דרויסען איז שוין גע-ווען גרויסער טאַג, זענען מיר צוריק אַוועק קיין כושאַנסטאוו און קאנען דע-ריבער וועגען סוף פון דער פאַרשטע-לונג נישט געבען קיין רעצענזיע.

ליתית

מען הברים פון דער אַרגאָניזאציע, די עלטערן פון די אַרטיסטען און געסט פון כושאַנסטאוו, דאָגענען די רעזווי-יאַניסטען האבען די פאַרשטעלונג באַי-קאָטירט.

אין זאָל און אויף דער ביהנע ברע-נען טונקלעלע לאַמפּען, ס'הערשט אַ היץ ווי אין אַ גוט איינגעהיצט באַד. הארט ביי דער ביהנע שטעהען קינ-דער און הויבען אַלע מינוט אויף דעם פאַרהאנג און קוקען אַרונטער, וואס ס'טהוט זיך אויף דער ביהנע. אין דער זייט שטעהט אַנאַרקעסטער און שפילט מאַרשען מיט וואָלצען.

מירלע ווענען דעם שפיעלען פון די אַרטיסטען וויל איך נישט רעצענזירען, ווייל די וועלכע האבען געהאַט די זכיה צו זעהן פראָווינצער אַמאָסטאַרען, אָהן אַ רעזשי, אָהן דעקאָראַציעס, אָהן גריס, גאַרדעאַבע א. ז. וו., קאנען זיך פארשטעלען, ווי אַזוי דאס האט אויסגעזעהן. אויב ס'האט יא אינטע-רעסירט עפעס פון דער פאַרשטעלונג, איז עס דער אַרקעסטער, אין וועלכען ס'האבען אַנטייל גענומען: אַנאַלטער גראַהער יוד אין אַ יודיש היטעל, וועל-כער האט געשפילט די צווייטע פּי-דעל, אַ יונגערמאַן און אַ צווייטע פּי-כע דרייסיג אין אַ קאפּעלש, געשפילט די שרשטע פידעל און אַ קליין 14-יעה.

וועט זיך דעציירען צו קומען אין די היינטיגע וועטערן, איבערהויפט פון אַ צייט פון פערפלייצונגען. איך האב אָבער געהאַט אַ טעות. זונטאג אינ-דערפריה האבען זיי זיך בעוויזען אין אַ צאָהל פון 26 מאָן און אויך געכאַפט אַביסעל לופט פון די הערליכע כושאַנ-סטאָווער וועלכער און בעטראכט אַלע מערקווירדיגקייטען.

אַנאַמאָסטאַרען - פאַרשטעלונג אין קאָניצעפאָל

אַ טאָג פאר מיין פערלאזען כושאַנס-טאָוו האב איך בעקומען אַנאַלינדאָנג פון דער ציוניסטישער אַרגאָניזאציע אין קאָניצעפאָל צו בעזוכען זייערס אַנ-אַמאָסטאַרען-פאַרשטעלונג.

אַנגעקומען אָהין זעה איך אַ יום-טוב און שטערטיל. די פאַרשטעלונג איז פאַרגעקומען אין זאָל פון דער פא-וועכנער שולע און געשפילט איז גע-ווארען יעקב גאַרדינס, מירעלע אפרת. ס'זאָגט זיך אַזוי לייכט: אין זאָל פון דער פאָוועשנער שולע, בעת פאַקטיש איז זיי זעהר שווער און מיט גרויס מאַטעריעל געלינגען צו בעקומען דעם זאָל, אַזוי, אז זיי האבען פשוט גע-מוט עפענען מיט נאכשליסלען און גע-שטעלען דעם אייגענשליכען בעל-הבית פאַך אַ געשעהענעם פאַקט. צו דער פאַרשטעלונג זענען געקו-

כאָווער טאַנץ-מייסטער ה' קאָסטעצקי, וועלכער וואוינט אויך אויף אַברוהא אין כושאַנסטאוו - פיהרען זיי טענץ פון-דעסטוועגען האט אונזער גרשון גע-שפיעלט די ערשטע פידעל, און איי-נער דעם צווייטען האט דערצעהלט: יאָק נערשאן פושישעל, יווש בענדזיע וועסאַלע.

אויך די יודישע ליעטניקעס, וועל-כע זענען געקומען צוקוקען די „זא-באָווע", האָבען די פויערים פון אויפ-גענומען און זיי העפליך פערבעטען אין זאָל אַרין, וואו זיי האָבען זיך געוויילט ביז שפעט אין דער נאַכט.

מיר האָבען געסט.

די לעצטע צייט האָט די זש. ט. ק. ווידער אָנגעהויבען צו מאַכען אויס-פליגען. אַזוי האָבען איינגעאָרדענט עטליכע אויספליגען קיין פאַפאָוו, זשע-לאַנע גורקעס, זשאַרק, און איך בין חושד, אַז לעזענדיג מיין בעשרייבונג פון כושאַנסטאוו, האָבען זיי דעריבער אויך בעשלאָסען צו מאַכען אַנאַ-פליג קיין כושאַנסטאוו.

פרייטאָג, ווען כ'האָב דערהאַלטען די טשענסטאָווער צייטונג, האָב איך געלעזען אַ מעלדונג וועגען אַנאַ-אויספליג פון „זש. ט. ק." קיין כושאַנ-סטאָוו. דעם אמת זאָגענדיג. האָב איך שטאַרק געצווייפּעלט, צו די הברה

זיך די „עליטע" פון דאָרף און די יו-גענד פון די רייכע פויערים, אויך די פלידנער פון „הויף" און מען טאַנצט מיט טעמפּעראַמענט. כאַראַקטעריסטיש איז אבער דער פאַקט, אַז דער אָנפיה-רער פון די טענץ איז אַ יוד פון קא-ניצעפאָל. וועגען דאָזיגען רעדט מען אַ סך אין גאַנץ קאָניצעפאָל.

גרשון י. הייסט ער און איז אַ קצב; געקומען איז ער פון אַמסטאָוו און זיך געעפענט אין קאָניצעפאָל אַ טריפה'נע יאַטקע, אין וועלכער ער פערקויפט אויך אין שבת. היות ווי די יודען ווי-לעך נישט האבען מיט איהם קיין מגע ומשא, טאָ בעת ער קומט אַמאָל אין שוהל אריין דאָווענען, פערלאָזען אלע די שוהל און גרשון בלייבט איינער אַליין. זעהענדיג, אז מיט יודען קאן ער נישט אויספיהרען, ווארפט ער זיך מיט אייפער צו די קריסטען און אויף זייערע פערוויילונגען איז ער דער גאַנצער פיהרער.

קומט פאַר אַ „זאבאָווע" און גרשון מיט זיין ווייב קומען טאַנצען, זענען די פויערים זעהר צופרידען, זייענדיג זיכער, אַז די פערוויילונג וועט זיך איינגעבען.

אויף איינער אַזאַ „זאבאָווע" איז מיר אויסגעקומען צו זיין, האָב איך דאָרט גראַד געטראָפּען דעם טשענסטאָ-

טשענסטאכאדער כראניק.

אברהם זקן פרידמאן נ"ע

אין עלטער פון 55 יאָהר איז נאָך אַ לאַנגער שווערער קראַנקהייט גע- שטאַרבן דער לאַנגיעהריגער האַנד- ווערקער - טהווער אברהם זקן פריד- מאן נ"ע.

דער פערשטאַרבנער איז פיעל יאָה- רען געווען מיטגליד פון צ. ק. פון דער האַנדווערקער-צענטראַלע, אין דער פויריגער קהלה-קאָדענץ איז ער געווען מיטגליד אין דער פערוואַלטונג און בעת דער איצטיגער קאָדענץ אַ פּרנס מאַד די האַנדווערקער.

דער פערשטאַרבנער האָט זיך אויס- געצייכנט מיט זיין בעשיידענהייט און איבערגעבענהייט פאַר געזעלשאַפֿלי- כער אַרבייט, וועלכע ער האָט אָנגע- היטען מיט'ן גאנצען בעוואוסטזיין און פּראַנטוואַרטליכקייט. דער פריהצייטי- גער טויט פון דעם זעהר טיכטיגען כלל-טהווער האָט ביי דער גאַנצער יודי- שער בעפֿעלקערונג אַרױסגערופֿען גרויס טרויער.

טיכף נאָך זיין פטירה האָט די פער- וואַלטונג פון האַנדווערקער-פּערבאַנד צונויפגעטרופן אַ טרויער-זיצונג מיט'ן אַנטײל פון אלע מיסטרושען פון די צעכען. אין דער זיצונג האָט אונז אנ- טײל גענומען דער פרעזעס פון קהלה- ראש ה' ח. וועקסלער.

ה' דזיאלאָאָסקי מעלרעט וועגען דער אבידה, וואס די האַנדווערקער האָבען געליטען צוליבעפֿן טויט פון אברהם זקן פרידמאן און אלס צייטען פון טרויער ווערט די זיצונג איבער- געריסן אויף צוויי מינוט.

דאן ווערט בעשלאָסען וועגען דער אָרדנונג פון דער לוייה, ווי אויך צו האַלטען די עהרען-וואך ביים נפטר. אין דער לוייה האָט זיך בעטייליגט אַ גרויסער עולם מלויים.

אויפֿן בית עולם האָט מספיד גע- ווען דעם נפטר ר' בנימין מנחם טיי- טעלבוים.

ביים אָפּענעם קבר האָט אויך אין נאָמען פון האַנדווערקער - פּערבאַנד גענומען וואָרט ראשטאן י. גאָדבערג. מיט'ן טויט פון אברהם זקן פרידמאן נ"ע האָט די היגע האַנדווערקער-אָרגאַ- נזאציע פּערלירען איינעם פון איהרע טרייעסטע און בעסטע מיטגלידער. תּזכבֿוה"ה.

אָפּבלאָגען פון די שטאָדט-ראַט-וואַהלען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די פּראָטעס- טען, וואס זענען אַריינגעטראָגען געוואָ- רען געגען די שטאָדט-ראַט וואַהלען, וואס דער וואַיטעוואַישער אָמט פּערלאָנגט געוועט צוגאב-ערקלערונגען, צוליב וואס עס וועט צונויפגעטרופן ווערען נאך איין זיצונג פון דער הויפט-וואַהל-קאָמי- טעי. די דאָזיגע זיצונג וועט אָפּער- קענען פאַרקומען ערשט נאך די זומער- וואַקאַציעס און דאָן וועלען די וואַהלען בעשטעטיגט ווערען, אדער עווענטועל וועלען פּעראַרדענט ווערען נייע וואה- לען אין מאַנכע וואַהל-קרייזען.

ווי ס'איז פון דעם צו זעהן וועט נאך אָפּטליטען גענוג צייט ביז צום צונויפטרופן דעם שטאָדט ראַט. יעדענ- פאַלס וועט דאס נישט פאַרקומען פאר סעפטעמבער אדער אפילו אָקטאָבער ד.י.

פון „בית-לחם“

די געזעלשאַפֿט „בית-לחם“ מעלרעט אונז, אז די ציהונג פון דער פּאַנסען-לאַטעריע וועט פאַרקומען זונטאָג, דעם 6 שערפּיען 11 אַ זייגער פריה און דער נייצער שוהל (וויילסאָגא 16).

די לעצטע ראַטע נאַציאָנאַלע

הלוואה.

צוליב דעם, וואס דורך דעם נישט איינצואַהלען אין טערמין די לעצטע ראַטע פון דער נאַציאָנאַלער הלוואה (צאָהלאַר ביז'ן 5 ד. ח.) געהען פער- לוירען די רעכט צו בעקומען די אָפּלי- גאציעס, ווערט איצט בעטראַכט א פּראָיעקט צו פּערלענגערען דעם ענדגיל- טיגען טערמין פון בעצאָהלען די 11-טע ראַטע ביז דעם 30 אייגוסט.

פון דער רעדאַקציע.

דער ענין שלום אין די ציוניסטישע רייהען איז די לעצטע טעג געוואָרען זעהר אָקטועל. נאָכמער נאָכדעם ווי דער רעוויזאָניסטישער צ. ק. האט זיך געוואַנדען צו דער אַרץ-ישראל'דיגער אַרבייטער-פּאַרטיי וועגען שליסען אַ פרידען.

פּערשידען זענען די מיינונגען ווע- גען לעזען דאס דאָזיגע פּראָבלעם און צוליבע דעם עפענען מיר אַ דיסקוסיע אין אונזער צייטונג, אין וועלכער די בעזונדערע ריכטונגען האָבען אַ מעג- ליכקייט זיך אַרױסצואַגען וועגען די פּלענער און אופנים, ווי אַזוי אַדורכ- צופיהרען דעם אַזוי-וויכטיגען און נוי- טיגען שלום אין דער ציוניסטישער מחנה, נאך וועלכען עס גאַרען און לעכצען זי יודישע מאַסען, פאַר ווע- מען אַרץ-ישראל איז היינט דער איי- ציגער אויסוועג פון דער טראַגישער לאַגע, אין וועלכער מיר געפונען זיך.

אָכטונג האַנדווערקער!

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אַריינטרעטען אין קראַפט דעם 15 ד. ח. פון דער גאָועלע צום אינדוסטריע-געזעץ ווערט איהר אויפגעפאָדערט צו רעגיסטרירען אייערע האַנדווערקער קאַרטען אין סעק- רעטאָריאַט פון האַנדווערקער-פּערבאַנד, אלע 12.

חברים האַנדווערקער! דער ענין איז זעהר וויכטיג און אייער גאַנצע עקזיס- טענץ וועט זיין אָנהענגיג פון אייער האַנדלונג אין איצטיגען מאָמענט. גע- דענקט אַלץ, נישט צו פערשפּעטיגען דעם טערמין, כדי איהר זאָלט אין דער צוקונפֿט נישט אָנטרעפּען אויף שווע- ריגקייטען.

די פערוואַלטונג

פון האַנדווערקער-פּערבאַנד.

די שול-וואַקאַציעס וועלען נישט

פּערלענגערט ווערען?

דער פּערבאַנד פון פוילישע קור- ערשער, וועלכער איז אַרױסגעטרעטען צום בילדונגס-מיניסטעריום מיט א פּראָיעקט צו פּערלענגערען די זומער- וואַקאַציעס ביז צום 1-טען סעפטעמבער, האט נאך דערוויל נישט בעקומען קיין שום ענטפער.

ווי מען גיט איבער איז נישטאָ קיין שום אויסזיכטען, אַז זי וואַקאַציעס זאָלען פּערלענגערט ווערען. אין מיניס- טעריום האָבען אַנאָיבערגעוויכט טעג- דענצען געגען דעם פּערלענגערען די שול-וואַקאַציעס.

אויספלאַגע-קאַלענדאַר פון זש.ט.ה.

זונטאָג, דעם 5-טען ד. ח. — אויטאָ- אויספלאַג נאך באָבאַליצע. רואינעס פון א שלאַס פון 4-טען יאָהרהונדערט. צוזאַמענטרעף אין אייגענעם לאַקאַל 530 פריה, אַרױספאַהר 6 פריה. זונטאָג, דעם 12 ד. ח. — אויספלאַג אַרגאַדזשניעץ-פּאַדזשאַמטשע. איינשריי- בינגען אין סעקרעטאַריאַט ביז'ן 3 ד.ח.

ווייט-שטרעקיקע אויספלאַגען.

פון 5 ביז'ן 9 אייגוסט: ווילנא-טראַק ווערק-דירעקטען.

פון 16-26 אייגוסט: זאַלעשטשיקי און אומגענענד.

פון 19-29 אייגוסט: מזרח-גאַליציע און צוזאַמגעשניצע.

אינפאַרמאַציעס אין סעקרעטאַריאַט פון דער געזעלשאַפֿט פון 8-30 ביז 10 אָווענד.

פאַפּולערע צוגען פון וואַרשא נאָך

טשענסטאָכאָו.

די וואַרשאַווער באַהן-דירעקציע האט מוריע געווען, אז דעם 13 ד. ח. וועלען פון וואַרשא אָפּגעהן נאָך טשענסטאָכאָו 4 פאַפּולערע צוגען. די צוגען וועלען אָפּגעהן פון דער דאָנאציגער באַהן-סטאַ- ציע אין וואַרשא, דער ערשטער 23.23 א זייגער, די איבריגע צו עטליכע מינוט שפּעטער. צוריקפאַהר פון טשענ- סטאָכאָו נאך וואַרשא דעם 15 ד. ח. 23.48 א זייגער ביינאַכט.

בוים, אברהם פאַקולאַ, סאַפּלא, ישעי' משה פאַנקאווסקי, שימאָנאוויטש, יודל שאַיא א. א., ווערט אויסגעדיקט אב- סאַלטאָריום און אַ דאַנק דער פער- וואַלטונג פאַר איהר אינטענסיווער טע- טיגקייט לטובת די ליידענדע. עס קו- מען דאָן פאַר וואַהלען און עס ווערט אַנבאַלאַק בעשטעטיגט די אַלטע פער- וואַלטונג מיט צוקאַפּטירען פון עטלי- כע נייע מיטגלידער.

די לעצטע פרובע צו דערהאַלטען דאס „אָפּערטיג-געלד“.

היות ווי די צאָהל אורחים האט זיך לעצטענס מורא'דיג פּערגרעסערט, אַזוי אַז דער „מעות עניים“ האט אַ דעפּי- ציט פון 60 ביז 80 זל. וועכענטליך, האט דער קאמיטעט אויף זיין לעצטער זיצונג בעשלאָסען, כדי צו דערהאַלטען די אַזוי-וויכטיגע אינסטיטוציע, צו הע- כערן דאס וואַכען געלד מיט 25 פראָ- צענט אויף דער צייט ביז איבער די נימס-טובים.

ס'איז אויך בעשלאָסען געווארען צו- צוטערענען שטרענג איינצומאָהנען די חובות, זי נעמען פון די, וואס זענען זיך פורש מן הצבור און ווילען נישט בעצאָהלען, וועלען פאַרשפּעטליכט ווע- רען אין אַלע שולען און בתי-מדרשים. ס'וועט אויך די אורחים ערלויבט ווע- רען צו די דאָזיגע מענשען צו געהן נאך גיבובות.

ווידער אַ פאל פון ברעכען די ביי- גער פאַר וועלען איינמאַהנען א חוב.

ה' יעקב סקרשינאי איז אוועק קיין סטאַוו, כדי מיט דער הילף פון קא- מאַרניק אַדורכצופיהרען אַניקעזעקוציע ביים דאָרטיגען כראָפּיע סעלסקי פאַר אַ חוב, וואָס ער וויל איהם נישט בע- צאָהלען.

קומענדיג געהנט פאַר'ן דאָרף, איז איהם ענטקענען געקומען דער כראָפּיע מיט 2 גרויסע הינד און זיך געוואָר- פען איהם מערדערליך שלאָגען, אַזוי אַז ער האט איהם צובראַכען אַ האַנד. צום סוף האט ער נאך אויף איהם אַ- גערייזט די הינד, וועלכע האָבען איהם צוריסען די מלבושים און גוט צובי- סען.

פּאָליציי האָט צוזאַמענגעשטעלט אַ פּראָטעקאַל.

פון פראשקא.

אַ פייערליכער באַנקעט לכבוד סטאַחסקי'ס בער'יאָונג.

שבת צונאַכטס האָבען דער ברית הצה"ר און בית"ר אין פראשקא איי- געאַרדענט לכבוד סטאַחסקי'ס בער'יאָ- אונג אַ פייערליכען באַנקעט, צו וועל- כען עס איז געקומען אַ גרויסער עולם אנגעזעהנע ציוניסטען פון פראשקא, כדי אויסצודריקען זייער צופרידענהייט און פרייר צוליבען נצחון פון אמת.

אין א שעהנער רעזע עפענט דעם באַנקעט סטור. וו. שעראדזקי, וועלכער רעדט וועגען דעם אונזינגען בילד, וואס מען האט געמאַכט אויף יחידים, כדי צו דיסקרעטיזירען די רעוויזאָ- ניסטישע אַרגאַניזאציע, דער אמת האט אַפּער געזייענט. די רעוויזאָניסטישע בעזונגען געווינט וואס אמאל מעהר סימפאטיקער ביים יודישען פאָלק און פּערימאַנט היינט 180.000 מיטגלידער. דער רעדנער בעט דאן צו בעעהרען דעם אנדענק פון חיים נחמן ביאליק און פון די געפאלענע בעת די אונ- רוהען אין אב תרפ"ט.

עס רעדט נאך וועגען דער מוטיגער האַלטונג פון סטאַווסקי דער מפקד הקן פון בית"ר, ברוך אורבאַן, און אפּגענדע בעקומט דאס ווארט דער צופעליג אנ- וועזענער און איינגעלאדענער אויפ'ן באַנקעט ה' יוסף שאיא, וועלכער בע- גרייט דעם באַנקעט אין נאָמען פון די עת-לבוות ציוניסטען אין וויעלן, וואס האבען באלד אין אנהויב נישט געלויבט אין דעם בילדל און איהם די גאנצע צייט בעקעמפט.

נאכדעם, ווי דער עולם וויילט זיך נאך עטליכע שעה געמיטליך ביי סער- וויטעט טישען, ווערט דער באַנקעט געענדיגט.

מעלדונג פון בית-ספר „יבנה“.

די פערוואַלטונג פון בית יבנה מעל- דעט: פון זונטאג דעם 5.8 ביז דעם 20.8 קומען נאך פאַר דערגעצונגס- איינשרייבונגען פון נייע תלמידים. די איינשרייבונגען קומען פאר יעדען טאָג פון 10 ביז 12 פ. מ. אין דער שולע.

ווייעלונער נייעס.

אַ שטרייך פון דער חברה-קדישא.

דער קאָמף וועגען דער ממשלה — קהלה געוואָרפֿען אַנאָיג אויף די בידנע הכנסות פון דער חברה-קדישא. — אַנאָיגליק, אויב מען האט נישט מעהר קיין אייגענעם ביי דער שיטעל. — שטרענגע פּעראַרדנונג פון אַיין צד. — ריקוויזאַטור שטרייך אונטער אַ חרם פון צווייטען צד. — די קהלה מאָביליזירט אַ „חסד-של-אמת“ — וואס זאָגען מיר?

פון די בעלי-מתעסקים איז בעשלאָסען געווארען אונטער אַ חרם און אַ שבועה, אויף וועלכען עס האָבען זיך אַלע (מיט'ן אויסנאָם פון 4 אונטערזעשרי- בען נישט צוצוריהרען זיך צו אַ מת, ביז די קהלה וועט נישט נאכגעבען זייערע פאַדערונגען.

גלייכצייטיג האט די חברה-קדישא איבערגעשיקט אַ ברייף צו דער קהלה מיט פאַלגענדע 4 פונקטען:

(1) דיספּאָנירען מיט די געלדער זאָל ווייטער די חברה-קדישא.

(2) די חברה-קדישא זאל בעקומען 50 פראָצ. פון די ברויט הכנסות.

(3) אַלע אויסגאַפֿען פון בית החיים זאל ווייטער טראָגען די קהלה.

(4) דעם בעשלוס וועגען שטרייך געהט אַריין אין קראַפט פון זונטאָג אָן.

ס'פּערשעהט זיך, אַז די קהלה טראכט נישט צוויקצוציהען זיך פון איהר נערעכטען בעשלוס און זי איז ענטשלאָסען צו גיידען אַ חברה „חסד של אמת“ (לויט'ן מוסטער פון די גרע- סערע שטענדט) מיט געצאָהלטע דריי מתעסקים, — די איבריגע פרייוויליגע —

די קהלה פערוואַלטונג האט אויסגערע- כענט, אז ביי דער דאָזיגער „טראַג- וואקציע“, וועט זי זיך נאך איינגערע- גען א סך געלד.

עסן מוז מורח זיין, אַז די מתעסקים ערפולען אַ שווערע און אָפּפערווייליגע אַרבייט; אין די גרעסטע קעלטען, זא- וויערוכעס, רעגענס און טיילמאָל אויך אין דער פינסטערניש פון דער נאכט געהען זיי אַ מהלך וועג'ס אויפ'ן בית החיים און זענען זיך מספֿל מיט דער טהרה, וואס פערנעהמט זיי אויך פיעל צייט. נישט קיין וואונדער, וואָס זיי מוזען דערנאָך אונטערלעהנען דאס הארץ און מאכען א „לחיים!“. קיינער וואָלט גענען דעם גאָרנישט געהאט, ווען די דאָזיגע סעודה'לעך זאלען נישט אָנגעהמט אואלכע פאַרמען פון פער- טאכעווען דערויף מויווערער זלאָטעס יעהרליך געזעלשאַפֿטליכע געלדער, אינ- דעציטיט ווען ביי דער יעצטיגער שווערליכער גויט, וואָלט די קהלה מיט'ן אַזויגען געלד געקענט אַבראַטע- ווען א סך גפשות בישראל.

מיר האַלטען, אז די קהלה דארף אויף קיין שום פּראָצענטער פּפּל נישט איינצונעהן; דאס איז נישט קיין קא- מיסאַנס געשעפט, ס'איז אַ פרייוויליגע חבה, דערצו נאך אַ חברה-קדישא וועלכע דארף נישט פאר איהר אייט קריגען געצאָהלט, די קהלה דארף צו אַסיגנירען פאַר דעם צוועק העכסטענס 300 זל., אַ סומע, וואס קען גאנץ דרייט קעקען אויף סעודה'לעך פאר בעלי-מתעסקים אויף 150 זל. אויף אַ חברה סעודה, איינמאַל יאָהר.

דאס מוז גענוג זיין און די אָפּעטי- טען מוזען איינמאַל פאר אַלע מאָל איינגעהאלטען ווערען.

דער קאָמף וועגען דער ממשלה — קהלה געוואָרפֿען אַנאָיג אויף די בידנע הכנסות פון דער חברה-קדישא. — אַנאָיגליק, אויב מען האט נישט מעהר קיין אייגענעם ביי דער שיטעל. — שטרענגע פּעראַרדנונג פון אַיין צד. — ריקוויזאַטור שטרייך אונטער אַ חרם פון צווייטען צד. — די קהלה מאָביליזירט אַ „חסד-של-אמת“ — וואס זאָגען מיר?

פון די בעלי-מתעסקים איז בעשלאָסען געווארען אונטער אַ חרם און אַ שבועה, אויף וועלכען עס האָבען זיך אַלע (מיט'ן אויסנאָם פון 4 אונטערזעשרי- בען נישט צוצוריהרען זיך צו אַ מת, ביז די קהלה וועט נישט נאכגעבען זייערע פאַדערונגען.

גלייכצייטיג האט די חברה-קדישא איבערגעשיקט אַ ברייף צו דער קהלה מיט פאַלגענדע 4 פונקטען:

(1) דיספּאָנירען מיט די געלדער זאָל ווייטער די חברה-קדישא.

(2) די חברה-קדישא זאל בעקומען 50 פראָצ. פון די ברויט הכנסות.

(3) אַלע אויסגאַפֿען פון בית החיים זאל ווייטער טראָגען די קהלה.

(4) דעם בעשלוס וועגען שטרייך געהט אַריין אין קראַפט פון זונטאָג אָן.

ס'פּערשעהט זיך, אַז די קהלה טראכט נישט צוויקצוציהען זיך פון איהר נערעכטען בעשלוס און זי איז ענטשלאָסען צו גיידען אַ חברה „חסד של אמת“ (לויט'ן מוסטער פון די גרע- סערע שטענדט) מיט געצאָהלטע דריי מתעסקים, — די איבריגע פרייוויליגע —

די קהלה פערוואַלטונג האט אויסגערע- כענט, אז ביי דער דאָזיגער „טראַג- וואקציע“, וועט זי זיך נאך איינגערע- גען א סך געלד.

עסן מוז מורח זיין, אַז די מתעסקים ערפולען אַ שווערע און אָפּפערווייליגע אַרבייט; אין די גרעסטע קעלטען, זא- וויערוכעס, רעגענס און טיילמאָל אויך אין דער פינסטערניש פון דער נאכט געהען זיי אַ מהלך וועג'ס אויפ'ן בית החיים און זענען זיך מספֿל מיט דער טהרה, וואס פערנעהמט זיי אויך פיעל צייט. נישט קיין וואונדער, וואָס זיי מוזען דערנאָך אונטערלעהנען דאס הארץ און מאכען א „לחיים!“. קיינער וואָלט גענען דעם גאָרנישט געהאט, ווען די דאָזיגע סעודה'לעך זאלען נישט אָנגעהמט אואלכע פאַרמען פון פער- טאכעווען דערויף מויווערער זלאָטעס יעהרליך געזעלשאַפֿטליכע געלדער, אינ- דעציטיט ווען ביי דער יעצטיגער שווערליכער גויט, וואָלט די קהלה מיט'ן אַזויגען געלד געקענט אַבראַטע- ווען א סך גפשות בישראל.

מיר האַלטען, אז די קהלה דארף אויף קיין שום פּראָצענטער פּפּל נישט איינצונעהן; דאס איז נישט קיין קא- מיסאַנס געשעפט, ס'איז אַ פרייוויליגע חבה, דערצו נאך אַ חברה-קדישא וועלכע דארף נישט פאר איהר אייט קריגען געצאָהלט, די קהלה דארף צו אַסיגנירען פאַר דעם צוועק העכסטענס 300 זל., אַ סומע, וואס קען גאנץ דרייט קעקען אויף סעודה'לעך פאר בעלי-מתעסקים אויף 150 זל. אויף אַ חברה סעודה, איינמאַל יאָהר.

דאס מוז גענוג זיין און די אָפּעטי- טען מוזען איינמאַל פאר אַלע מאָל איינגעהאלטען ווערען.

נאכדעם ווי עס קומט פאַר אַ לעב- האַפּטע דיסקוסיע, אין וועלכער עס נעמען אַנטייל די ה"ה: עוזר אובער-

פון די בעלי-מתעסקים איז בעשלאָסען געווארען אונטער אַ חרם און אַ שבועה, אויף וועלכען עס האָבען זיך אַלע (מיט'ן אויסנאָם פון 4 אונטערזעשרי- בען נישט צוצוריהרען זיך צו אַ מת, ביז די קהלה וועט נישט נאכגעבען זייערע פאַדערונגען.

גלייכצייטיג האט די חברה-קדישא איבערגעשיקט אַ ברייף צו דער קהלה מיט פאַלגענדע 4 פונקטען:

(1) דיספּאָנירען מיט די געלדער זאָל ווייטער די חברה-קדישא.

(2) די חברה-קדישא זאל בעקומען 50 פראָצ. פון די ברויט הכנסות.

(3) אַלע אויסגאַפֿען פון בית החיים זאל ווייטער טראָגען די קהלה.

(4) דעם בעשלוס וועגען שטרייך געהט אַריין אין קראַפט פון זונטאָג אָן.

ס'פּערשעהט זיך, אַז די קהלה טראכט נישט צוויקצוציהען זיך פון איהר נערעכטען בעשלוס און

pol i niemila jego won
OSUWA PŁYN SUDOR
"AP. KOWALSKI" WARSZAWA

Odciski
ZGRUBIAŁA SKÓRĘ I BRODAWKI
USUWA BEZ BÓLU I BEZPOWROTNI
KLAWIOL
"AP. KOWALSKI" WARSZAWA

pol i niemila jego won
USUWA SUDORYN
"AP. KOWALSKI" WARSZAWA
PROSZEK Z SITKIEM

בעריכטיגונג.

אין בעריכט פון דער פרעסע-קאנפערענץ מיט'ן קהלה-פרעזעס ה' ראזענבערג אין לעצטען נומער פון אונזער צייטונג, זענען אריינגעפאלען פאלגענדע דע דרוק-פעלערן:

- 1) אנשטאט, אז אין ערשטען האל-בען יאהר 1935 האט די שחיטה גע-ברענגט וועניגער, דארף זיין 1934; 2) אין לעצטען טייל פון בעריכט, וואו ס'רעדט זיך וועגען דער ערקלערונג פון ה' ראזענבערג דארף זיין, אז עס איז איהם געלינגען צו דערגרייכען א גלייכגעוויכט פון בודזשעט אין יאהר 1933 און נישט 1932.

ביליגער די שחיטה פאר קורטשאקעס

אויף דער לעצטער זיצונג פון דער קהלה-סערוואלטונג איז צווישען אנדערע ענינים בעשלעכען געווארען, אז ביז ראש השנה זאל שחיטה געלד פון א קורטשאק קאסטען נאך 20 גראשען.

אכטונג הצה"רים, בית"רים, חילים און חברים פון „נורדיה“.

פרייטאג און שבת וועט אדורכגע-פיהרט ווערען א גרויסע פראפאגאנדע-אקציע פון קרן תל-חי ווי אויך די „הערכה-עצמית“. צו דעם צוועק קומען פאר פערזאנלעכע מיט'ן אנטייל פון די חברים פון דער ועדת ק. ת. ה. היינט פרייטאג 9:30 — א פערזאמלונג פאר די חברים פון הצה"ר און „נורדיה“ אין לאקאל פון ברית-הצה"ר, אלע וואלנאשטש 3.5 מארגען שבת 3 נאכמ. — א פער-זאמלונג פון בית"ר אין אייגענעם לא-קאל, אלע קאסטשוסקי 16.

מארגען שבת 5 נאכמ. — א פאר-לעזונג פון די חברים פון ברית-החיל אין זייער אייגענעם לאקאל, אלע קאסטשוסקי 16. אלע חברים, וועלכע געהערען צו די אויפגעדרמאנטע ארגאניזאציעס, מוזען קומען פונקטליך.

פון „מורח“.

שבת פ' עקב, 6 א זינגער נאכמי-סאג וועט פארקומען אין לאקאל פון „מורח“, אלע 5 א רעפערעט פון ה' שמואל בארשטיין א. ד. ט. „די מעג-ליכקייט פון עליה נאך א"י פון רעליג-יעזע האנדעווערקער.

פון תנועת תורה ועבודה.

בשבת פ' עקב בחמש אהה"צ תתק"ם שיחה עברית על הנושא: הרמב"ם ודרכו בחיים.

זונטאג פ' ראה, דעם 5.8 האלב 9 אווענער קומט פאר א רעפערעט פון ח' ש. וואלדאווסקי א. ד. ט. „תורה ועבודה“. אלע חברים זאל ווערען אויפ-געפאדערט צו קומען פונקטליך.

דאס יודישע גימנאזיום בעקומען רעגירונגס-רעכט.

ווי מען טיילט אזוי מיט האבען די היגע יודישע געזעלשאפטליכע גימנאזיעס בע-קומען אויפ'ן שול-יאהר 1934-35 אלע רעכט פון מלוכה'שע מיטעלשולען.

דער דאזיגער פאקט איז דער בעס-טער באווייז, אז דאס יודישע גימנא-זיום שטעהט אויף א געהעריגער הויך.

פון „קרן תל-חי“.

מאנטאג, דעם 30-טען יולי איז פאר-געקומען א זיצונג פון דער ועדת קרן תל-חי, וועלכע האט זיך קאנסטיטואירט לויט פאלגענדען אופן: מורשה — דוד וילבערשאק, סגן מורשה — מ. שייקא-וויטש, מזכיר — צבי קאנטאר, גובר — אינוש. פראמער און אינוש, וויינישטאק. חוץ דעם איז רעזערווירט געווארען א ארט פאר א פאזשטעלער פון „ברית-החיל“.

די ועדה טרעט צו צו א ברייט פערצווייגטער קרן תל-חי ארבייט. די נאנטסטע אקציע, וועלכע וועט אדורכ-געפיהרט ווערען, איז די טראדיציאנע-לע אב-אקציע, וואס הויבט זיך אן שוין זונטאג, דעם 5 אויגוסט און וועט דויערן ביז זונטאג דעם 12. במשך פון דער צייט וועלען פארלעך בעוועגען יעדעס יודישע הויז, ווי זיי וועלען נעמען שפענדונגען לטובת דעם ק.ת.ח.

UNIEWAŻNIAM niniejszem następujące zgubione przeze mnie weksle

wyst. Joachim Szajn Zł. 200.-
pł. 25/9-34
wyst. Joachim Szajn Zł. 200.-
pł. 10/10-34
wyst. Joachim Szajn Zł. 200.-
pł. 20/10-34
wyst. Joachim Szajn Zł. 200.-
pł. 30/10-34

Uczciwego znalazcę proszę o zwrócenie ich za wynagrodzeniem pod adr. M. Gelberg, I Aleja 4.

פון י.ש.ס.פ. „מכבי“.

דער אפמאך פון די באקסער קיין סקאלע.

די „מכבי“ באקסער קליינער, בינדער און שוין, וועלכע האבען זיך אויסגע-צייכענט בעת די באקסער-קאמפען ווע-גען מייסטערשאפט פון „מכבי“ פערבאנד אין פוילען, זענען דעם 30 יולי אָגע-פאהרען קיין סקאלע (מזרח-גאליציען) אין א ספארט-לאגער, וואו די בעסטע יודישע באקסער אין פוילען ווערען פארבערייט צו דער מכבי'אדע פון יאהר 1935.

קורס פאר אָנפֿענגער פון באַקס.

אין משך פון חודש שערפיען פיהרט „מכבי“ אדורך א ספעציעלען קורס פאר אָנפֿענגער פון באַקס. איינשרייבונגען אויפ'ן קורס, ווערען אָנגענומען אין סעקרעטאריאט. די אַנטיילנעמער וועלען אין קורצען האבען די געלעגנהייט אַרויסצוטערעטען אויף ספעציעל אָרגאַני-זירטע באַקס-קאמפען פאר אָנפֿענגער.

מיט'ן קורס וועט טיילווייז אָנפֿיהרען דער בעקאנטער באַקסער פון היגען „מכבי“ זילבערבערג, וועלכער האט געענדיגט אין קאטאוויץ אַנאָנסטרוק-טאָרען-קורס.

באַקס-קאמפען פון „מכבי“.

די באַקסער סעקציע פון „מכבי“ טרעט צו, אָנהייבענדיג פון 25 שערפיען ד. י. איינצואַרבעטן א רייע פאקס-קאמפען. די מיטגלידער פון דער סעק-ציע האבען געאיבט נאָרמאַל אפילו אין די זומער-חדשים און דעריבער געפינען זיי זיך אין א גוטער פאָרם. איינשרייבונגען אין דער סעקציע ווערען אָנגענומען אין סעקרעטאריאט פון פערזאנלעך.

פון ארבייטס-פראקט.

— די גלאַז-הוטע „סטראָמאַס“ האט געלאָזט אין בערלין מאַנכע אָפּטיילונג-גען, צונעמענדיג 235 ארבייטער.

— די יוטע-פאבריק „וואַרטאַ“ האט בעקומען א רייע בעסטעלונגען פון אויסלאַנד, א דאנק וואס די דירעקציע האט געלאָזט אין בערלין אויף א צווייטע שיקטע די יוטע-פאבריק, צו-נעמענדיג 160 ארבייטער, מענער און פרויען.

וואַרונג.

דער טשענסטאכאדער הילפס קאמיטעט לטובת די געליטענע פון דער פערפליי-צונג האט בעקומען ידיעות, אז געוויסע פערשוידענע, פון דעם איינער אין א מיליטערישען מונדיר, נעהען-ארום אין די הייזער און פאבריקען, זאמלענדיג געלד-נדבות לטובת די געליטענע.

דער הילף-קאמיטעט וואַרענט דערי-בער די בעפעלקערונג, אז צום אדורכ-פיהרען א געלד-זאמלונג זענען בעפול-מעכטיג געווארען גור פאזשטעלער פון געזעלשאפטליכע אָרגאַניזאציעס, וואס זענען פערזעהען מיט ספעציעל געזונד-טע זאמעל-ליסטעס, וועלכע זענען גומע-רירט און פערזעהען מיט 2 סטעמפלען פון קאמיטעט: א פיער-עקיגער און א רונדיגער. קיין שום אנדערע פערזאנען דארף מען נישט קיין נדבות איינצא-לען.

אב — דער חודש פון קרן-תל-חי.

5 יאהר זענען אדורך נאך די אויגוסט-געשעהענישען אין ארץ-ישראל. 5 יאהר גרעניצען אונז אָב פון יענע מורא'דיגע טעג, ווען די צעבו-שעוועטע אָראַבער האבען חרוב געמאַכט חברון און צפת. ווען הונדערט און עטליכע צעהנדלינג פון די בעסטע זיידן פון אונזער פאָלק האבען פערנאָסען זייער בלוט אויף דער הייסער ארץ-ישראל-ערד און האבען ווי גבורים אַוועק-גענומען זייער נשמה פאר'ן יודישען כבוד.

די תרפ"ט געשעהענישען האָבען אונז בולט בעוויזען ווי נויטיג עס איז די פיזישע ערציהונג פון דער יודישער יוגענד.

ווען די יודישע יוגענד אין א"י וואָלט אין יענע מורא'דיגע טעג גע-ווען פיזיש צוגעגרייט, וואָלט נישט געקומען צו אַוויפֿעל טויטע און פער-וואונדעטע. חברון, צפת און חולדה וואָלט נישט חרוב געוואָרען.

דער בעסטער בעווייז דערצו זענען די געשעהענישען פון 1920, ווען א הייפֿעל אויסגעשולטע יונגעלייט מיט טרומפֿעלדאָר'ן פראש האבען געשיצט דעם גאַנצען גליל. דאמאלס זענען די אַטאַקעס געווען שווערער און א דאנק די פיזישע אויסבילדונג פון יענער יוגענד איז גאַנטיש חרוב געווארען און עס האט אויך נישט געקאָסט אַזאָ מין גרויסע צאָהל הרוגים ווי אין אב 1929. איינע פון די הויפט-אויפגאַבען פון קרן תל-חי איז די פיזישע ערציהונג. די יוגענד מוז זיין פיזיש גוט אויסגעשולט, כדי עס זאל איבערהויפט נישט קומען צו קיין פאָרגאָס, ווייל נאך יעדען פאָרגאָס אין א"י ווערען אבערטיסען שטיקער פון דער באַלפֿור-דעקלאַרציע, די טויערען פון א"י ווע-רען פערהעמערט און עס קומען פל-ערליי גזירות, וועלכע מאַכען צוגיטע דעם אויפבו פון ישוב.

אין 5-טען יאהרצייט פון די געפאלענע אין תרפ"ט מוז זיך יעדער יוד אָנענען א דין וחשבון וועגען דער נויטיגקייט פון פיזישער ערציהונג. אָב — דאס איז די טראַדיציאָנעלע יאהר-אַקציע פון קרן תל-חי.

קרן תל-חי האט די אויפגאַבע צו ערציהען מוטונגע בוינער און בעשי-צער פון ארץ-ישראל.

קרן תל-חי וועט ווייזען דער וועלט, אז דאס יודישע פאָלק איז נישט הפקר!

קרן תל-חי איז אַנאָנסטאריאטער פאָנד און דינט די אינטערעסען פון גאַנצען פלל.

קרן תל-חי האט די אויפגאַבע צו קאָלאָניזירען די בערג (התישבות הררית).

קרן תל-חי דארף אונז שאַפען די בעוועגערונגס מעגליכקייטען אין ארץ-ישראל (גאולת המים).

קרן תל-חי האט געבויט די גאַציאָנאַלע אַרבייטער-אָרגאַניזאַציע אין ארץ-ישראל (העובד הלאומי).

קרן תל-חי בויט קראַנקען קאָסעס און אַמבולאַטאָריעס פאר דעם גאַנצ-יאָנאַלען אַרבייטער אין א"י (מגן הבריאות).

ערמעגליכט דעם קרן תל-חי צו ערפילען זיינע קלאַסאַלע אויפגאַבען! בעעהרט די געפאלענע פון די תרפ"ט געשעהענישען מיט אייער שפענדונג פאר קרן תל-חי!

ועדת קרן-תל-חי בצינסטוחובה.

שיסטערס. אין צוואַמענהאַנג דערמיט איז אין אַ פֿיינט-אינסטעקטאָראַט פאַר-געקומען א קאָנפֿערענץ אונטער'ן פאַר-זיץ פון אַגנסט. וואָלדאווסקי.

פון ספאָרט

„טוריסטען“ — „מכבי“ 2:7 (1:3)

דער פֿײַנדשאַפטס מעטש פון די אַ-קלאַסיגע „טוריסטען“ מיט דעם בע-קלאַסיגען „מכבי“ איז אויסגעפאלען זעהר פֿאַס.

„מכבי“ האט זיך אַרויסגעוויזען אַלס שוואַכע מאַנשאַפט, וואס איז נישט צו-זאמענגעשפילט. בעהערשט נישט דעם באל און שפילט נישט צוועקמעסיג. און דאס איז א שאָד, ווייל מאַטעריאַל בעווייזט דער „מכבי“ גענוג; מען דארף איהם נאר געהעריג אויסנוצען, אַריי-זעצען פיזיש כחות אויפ'ן אָרט פון די עלטערע שפילער, וועלכע טויגען שוין נישט און ברענגען נאר אַריין א כאַס אין דער מאַנשאַפט. די דיסציפלין לאָזט קייט ביי א טייל שפילער און קורם פל דאס פעהלען פון א שטאַרקער האַנד איבער דער מאַנשאַפט לאָזט זיך ביי די גראַנט-ווייסע שטאַרק פיהלען. די לייטונג פון „מכבי“ דארף אומבעדינגט אויסנוצען די איצטיגע צייט, ווען עס קומען נישט פאר קיין מייסטערשאַפטס-מעטשען, כדי די פוטבאָל-מאַנשאַפט צו קאמפֿעטירען מיט פרישער כחות, ווייל שפעטער, ווען די מייסטערשאַפטס-מע-טשען וועלען זיך אָנהויבען, קאָן זיין צו שפּעט.

דער מעטש איז געשטאַנען אויף א נידריגען ניוואָ און האט אַרויסגעווען א בייגעשמאַק ביי די צושויער, ווייל די „טוריסטען“ אַלס שטאַרקערע מאַנ-שאַפט, האבען זיך ערלויבט אויף דעם אינטאַקט זיך גרינגצושעצען דעם שוואַ-כערען גענעל, וואס איז געגען דעם „פער פלעי“ און טאָר נישט פאַרקומען. דעם מעטש האט געפיהרט אַבעקטיוו

„מכבי“ — 4 0.0.0.5.1:5 (0:3)

אין פאַרשפיל צום מעטש „גאַרבאַר-ניא“ „טשענסטאָכאָקאַ“, האט „מכבי“ בעווענט דעם יונגסטען מיטגליד פון דער „בע“ קלאַס 4.0.0.5.1. אין דער פראָפֿארציע 1:5.

„מכבי“, וועלכער איז אַרויסגעטרעטען אָהן רזשעזשאַק און געווערצמאַנען, האט געשפילט זעהר גוט, האָבענדיג די גאַנצע צייט פון מעטש א צושמע-טערענדע איבערגעוויכט איבער'ן גע-נער. ביי א בעסערער דיספּאָזיציע פון די שיקער, וואָלט דער רעזולטאַט בע-שטימט געווען א העכערער.

ריכטער ה' ווידעריזשסקי — מוסטער-האַפט.

„גאַרבאַרניא“ — „טשענסטאָכאָקאַ“ 0:1 (0:0).

דער מעטש האט אַרויסגעווען א גרויסע פערזינלעכע פאָרשטאָנד און פיעל צושויער זענען געקומען זעהן דעם ג. פוילישען מייסטער, וועלכער בעווייזט אפילו איצט דאס דריטע אָרט אין פוי-לען.

די אַרטיגע האבען די געסט געשטעלט א פערזינלעכע ווידערישטאָנד. די גאַנצע צייט פון מעטש האט „גאַרבאַרניא“ אַנאָיבערגעוויכט. א דאנק אבער דעם שעהנעם שפילען פון טויערמאַן פון „טשענסטאָכאָקאַ“ איז זיי נישט געלונ-גען צו שיקען מעהר ווי איין גאַל, וועלכער איז געפאלען 2 מינוט פאר דער ענדע פון מעטש.

„בריאָדא“ — 4 0.0.0.5.1:3

דער דאָזיגער מעטש וועגען צווישען-גרופען-מייסטערשאַפט פון דער קעלצער וואָוואוידזשוא איז פארנעקומען אין קעלץ. „בריאָדא“ האט געוועט 1:3 העלמ.

Kino „EDEN“

גרויסער פילם פון א מעכטיגער צו-טיטענער ליבע

די געזעצטע

אין די הויפט-ראָלען:
העלען טוועלפֿטריס, אורייען עימס,
ויליאַם האַריגאַן.

אויסער'ן פראָגראַם: פאָלקס אַקטאָליטע-טען, א הומאָרעסקע און פאַט-נייעס.

שבת און זונטאג 12 30 מיטאַנ-סעאַנסען:
„פֿרוי און בעסטיע“
בילדער פון דער פערפליי-צונג.

Kino „LUNA“

לאַרעטאַ יאָנג
און ריקאַרדאָ קאַרטעו

אין דעם ערשטקלאַסיגען פילם א. נ.

א פאַסירונג
אָרום האַלבער נאַכט

אויסער'ן פראָגראַם
פאַרמאָנט-וואַך און פאַט-כראָניק.

„ATLANTIC“

אַגראַדאָווא 14.

גרויסע פרעמיערע אין טשענסטאכאוו

נאַרמאַ טאַלמעדזש, קאַנראַד נאַגעל

אין וויליאַם פאַרמאַן אין דער דראַמע

מאדאם
דובאַרי

חוץ דעם אַ פרעהליכע פאַרסע

אַ נאַל אין פֿיזשאַמעס

ווי אויך פאָקס-קלאַנג-וואַך.